

Advies nr. 170/2019 van 8 november 2019

Betreft: Adviesaanvraag m.b.t. een ontwerp van koninklijk besluit *tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 februari 2018 houdende het beheer van het centraal erfrechtregister* (CO-A-2019-180)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Koen Geens, Vice-eersteminister en minister van Justitie, belast met de Regie der Gebouwen, ontvangen op 26/09/2019;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 08/11/2019 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. De Vice-eersteminister en minister van Justitie, belast met de Regie der Gebouwen (hierna de aanvrager) verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande een ontwerp van koninklijk besluit *tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 februari 2018 houdende het beheer van het centraal erfrechtregister* (hierna het ontwerp).

Context

2. Het ontwerp beoogt de uitvoering van enkele artikelen uit de wet 5 mei 2019 *houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank*. Deze wet van 5 mei 2019 wijzigt o.m. een aantal bepalingen inzake het centraal erfrechtregister¹, inzonderheid artikelen 805 BW en 1231 Ger.W., evenals artikel 892/6 BW, waarin wordt gestipuleerd dat voortaan ook de beschikking tot aanwijzing van een beheerder (in toepassing van artt. 803 *bis* en 804 BW)² en de aanwijzing van een curator (in geval van art. 811 BW)³, binnen de 15 dagen moeten worden opgenomen in het centraal erfrechtregister, als bedoeld in artt. 892/1 e.v. BW.

3. Artikel 892/6 BW stipuleert dat de Koning, na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, bepaalt welke gegevens uit de diverse akten en attesten inzake erfopvolging in het centraal erfrechtregister moeten worden opgenomen, alsook de vorm en nadere regels van de registratie en de nadere regels inzake toegang tot het register. Dit gebeurde bij het koninklijk besluit van 26 februari 2018 *houdende het beheer van het centraal erfregister*.

4. Het ontwerp beoogt de aanpassing van dit uitvoeringsbesluit van 26 februari 2018, teneinde de daarin opgenomen modaliteiten ook van toepassing te maken op voormelde beschikkingen tot aanwijzing van een curator en op voormelde beschikkingen tot aanwijzing van een beheerder, welke

¹ De wet van 6 juli 2017 *houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijk recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie*, regelt in artt. 109 e.v. de oprichting en het beheer van een nieuwe authentieke bron, zijnde het centraal erfrechtregister. Dit register beoogt een volledig beeld te geven over de betrokken partijen bij de afwikkeling van een nalatenschap. Het register vormt een centraal aanspreekpunt waarin de metagegevens van belangrijke akten en attesten die betrekking hebben op de afwikkeling van een nalatenschap van een overleden persoon kunnen teruggevonden worden.

² Ingevolge artikel 803 *bis* BW kan de erfgenaam, die onder voorrecht aanvaardt, zich ontheffen van de zorg om de nalatenschap te beheren en te vereffenen. Hij moet dan bij beschikking van de familierechtbank, een beheerder doen benoemen, aan wie hij alle goederen van de nalatenschap overgeeft onder verplichting om ze te vereffenen.

Ingevolge artikel 804 BW kan iedere belanghebbende vorderen –ingeval de belangen van schuldeisers of legatarissen in het gedrang komen wegens nalatigheid van de onder voorrecht aanvaardende erfgenaam of wegens diens vermogenstoestand– dat deze erfgenaam wordt vervangen door een beheerder die de nalatenschap moet vereffenen. Die beheerder wordt benoemd bij een beschikking in kort geding.

³ Ingeval van onbeheerde nalatenschap wijst de familierechtbank, in toepassing van art. 1228 Ger.W., een curator aan op verzoek van een belanghebbende of op vordering van de Procureur des Konings. De aldus aangewezen curator beheert de nalatenschap, na de staat ervan door boedelbeschrijving te hebben doen vaststellen, conform art. 813 BW.

ingevolge voormelde wet van 5 mei 2019, bijkomend in het centraal erfrechtregister moeten worden opgenomen. Ingevolge artikel 1 van het ontwerp zullen deze beschikkingen ten laatste 15 dagen na de uitspraak worden ingeschreven in het centraal erfrechtregister door de griffier van het rechtscollege dat de beslissing heeft uitgesproken.

Voor de andere modaliteiten, waaronder de te registeren gegevens en de toegang tot deze gegevens, verandert het ontwerp niets aan het uitvoeringsbesluit van 26 februari 2018 *houdende het beheer van het centraal erfrechtregister*.

5. De rechtsvoorganger van de Autoriteit (de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer) bracht op 11 oktober 2017 reeds een gunstig advies nr. 56/2017 uit *met betrekking tot een ontwerp van koninklijk besluit houdende het beheer van het centraal erfrechtregister*. Aan de enkele bedenkingen/suggesties die toch werden geformuleerd in het advies nr. 56/2017 (zie punten 15, 17 en 18), werd door de regelgever tegemoet gekomen in de uitwerking van de definitieve tekst van het koninklijk besluit van 26 februari 2018, meer bepaald:

- met betrekking tot de toegang tot de gegevens van het centraal erfrechtregister en het gerechtvaardigd belang terzake werden in art. 5 volgende passages ingevoegd:
 - o *"het belang van een verzoeker is rechtmatig wanneer zijn rechten en verplichtingen getroffen worden door het overlijden van de erflater of door de erfkeuzes van de erfgerechtigden"*;
 - o opgave van *"het dossiernummer"* in het kader waarvan professionelen (notarissen, gerechtsdeurwaarders, advocaten, griffiers en magistraten) of openbare overheden of instellingen van openbaar nut, in voorkomend geval, om toegang tot het register verzoeken;
 - o *"vermelding van de naam en voorna(a)m(en) van de natuurlijke persoon die optreedt namens deze rechtspersoon"*, wanneer een verzoek om toegang uitgaat van een rechtspersoon.
- bij vermelding van het uniek identificatienummer (Rijksregisternummer), als een van de in het verzoek om toegang mede te delen gegevens, werd volgende precisering toegevoegd: *"uniek identificatienummer indien de verzoeker gemachtigd is dit te gebruiken. Indien de verzoeker niet gemachtigd is het identificatienummer te gebruiken, de geboortedatum en -plaats in geval van een natuurlijke persoon"*.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

1. Rechtsgrond

6. Elke verwerking van persoonsgegevens moet steunen op een rechtsgrond in de zin van artikel 6 AVG. Gelet op de reglementaire omkadering van de voorgeschreven inzameling en verwerking van persoonsgegevens in het ontwerp, lijkt de aanvrager een rechtsgrond te willen vinden in artikel 6.1. c) van de AVG.

7. De Autoriteit vestigt in deze context de aandacht op artikel 6.3 AVG dat -in samenlezing met artikel 8 EVRM en artikel 22 van de Grondwet- voorschrijft dat regelgeving die de verwerking van persoonsgegevens omkadert, in principe minstens volgende essentiële elementen van die verwerking zou moet vermelden:⁴

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens;
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- evenals de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

2. Doeleinden

8. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

9. In het kader van de oprichting en het beheer van het centraal erfrechtregister, als authentieke bron, welke een volledig beeld moet geven over de betrokken partijen bij de afwikkeling van een nalatenschap en waarin dienvolgens de metagegevens van alle belangrijke akten en attesten die betrekking hebben op de afwikkeling van een nalatenschap worden verzameld, kunnen de beschikkingen tot aanwijzing van een beheerder (in toepassing van artt. 803*bis* en 804 BW) en tot aanwijzing van een curator (in geval van art. 811 BW) niet ontbreken. Het zijn immers deze 'beheerders' en 'curatoren' die de nalatenschap in kwestie zullen beheren en vereffenen (zie randnummer 2).

⁴ Zie DEGRAVE, E., "*L'égouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle*", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26).

Het ontwerp verwijst in zijn aanhef expliciet

- naar artikel 892/6 BW dat opname van voormelde beschikkingen in het centraal erfrechtregister, zoals bedoeld in artt. 892/1 e.v. BW uitdrukkelijk voorziet en
- naar het koninklijk besluit van 26 februari 2018 *houdende het beheer van het centraal erfrechtregister*, dat bij het voorgelegd ontwerp wordt gewijzigd/aangevuld.⁵

10. De Autoriteit is van oordeel dat het doeleinde van de oprichting en het beheer van het centraal erfrechtregister als authentieke bron inzake erfopvolging, kan worden beschouwd als welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

3. Proportionaliteit/minimale gegevensverwerking

11. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

12. Het ontwerp wijzigt niets aan de bepalingen van het koninklijk besluit van 26 februari 2018 *houdende het beheer van het centraal erfrechtregister* waarin opgave wordt gedaan van de in het register op te nemen persoonsgegevens; ook de inhoud van het terzake te hanteren formulier wijzigt op dat vlak niet (enkel de aanhef van dit formulier vermeldt nu ook de beschikkingen tot aanwijzing van een curator of beheerder)⁶.

13. Reeds bij advies nr. 56/2017 van 11 oktober 2017 *m.b.t. een ontwerp van koninklijk besluit houdende het beheer van het centraal erfrechtregister* was de rechtsvoorganger van de Autoriteit van oordeel dat de in het centraal erfrechtregister op te nemen (persoons)gegevens geen bijzondere opmerkingen oproepen in het kader van het proportionaliteitsprincipe.

De Autoriteit sluit zich daarbij aan en is van oordeel dat deze gegevens, ook voor de beschikkingen tot aanwijzing van een beheerder (in toepassing van artt. 803*bis* en 804 BW) en tot aanwijzing van een curator (in geval van art. 811 BW) ter zake dienend en niet overmatig zijn in het kader van het beoogde doeleinde, zoals vereist door artikel 5.1.c) AVG.

⁵ Zie Verslag aan de Koning bij het KB van 26 februari 2018 *houdende het beheer van het centraal erfrechtregister*, B.S., 01/03/2018, p. 17997-17998.

⁶ Het formulier "Aanvraag tot inschrijving in het centraal erfrechtregister van beslissingen houdende een Europese erfrechtverklaring" wordt het formulier "Aanvraag tot inschrijving in het centraal erfrechtregister van beslissingen houdende een Europese erfrechtverklaring, van de beschikking tot aanwijzing van een curator of van de beschikking tot aanwijzing van een beheerder".

4. Bewaartermijn van de gegevens

14. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

15. Ook op dit punt wijzigt het ontwerp niets aan de bepalingen van het koninklijk besluit van 26 februari 2018 *houdende het beheer van het centraal erfrechtregister* dat in artikel 4, 1^e lid, een bewaartermijn voorziet van 30 jaar na het overlijden van de betrokkene. Artikel 4, 2^e lid, voorziet voorts in een bewaartermijn voor de registratiegegevens m.b.t. de toegangen tot het register tot 10 jaar na de toegang.

De Autoriteit neemt hiervan akte.

5. Verwerkingsverantwoordelijken

16. Artikel 4.7.b) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

17. Ook hieromtrent verandert er niets. Artikel 892/4 BW duidt de beheerder van het centraal erfrechtregister, hetzij de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, uitdrukkelijk aan als "*de verantwoordelijke voor de verwerking in de zin van artikel 1, §4 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens*". Het is immers van belang dat betrokkenen weten tot wie zich te richten met het oog op het uitoefenen en afdwingen van de hen door de AVG in artikelen 12 tot 22 toegekende rechten. Het verschaft ook duidelijkheid over de toepassing van de artikelen 5.2, 13, 14, 26 en 28 van de AVG.

18. Volledigheidshalve -en onverminderd alle andere verplichtingen die de AVG en de WVG opleggen- wijst de Autoriteit op de plicht van elke verwerkingsverantwoordelijke om na te gaan of het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (artikel 35 AVG)⁷⁸ al dan niet noodzakelijk is.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat zich in de tekst van het ontwerp geen bijzondere aanpassingen opdringen.

(get.) Alexandra Jaspar
Directeur van het Kenniscentrum

⁷ Voor richtlijnen dienaangaande, zie:

- Info op website Autoriteit: <https://www.gegevensbeschermingsAutoriteit.be/gegevensbeschermingseffectbeoordeling-0>

- Aanbeveling uit eigen beweging van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer nr. 01/2018 van 28 februari 2018 *met betrekking tot de gegevensbeschermingseffectbeoordeling en voorafgaande raadpleging.*

(https://www.gegevensbeschermingsAutoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2018.pdf)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248)

(https://www.gegevensbeschermingsAutoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/wp248%20rev.01_nl.pdf)

⁸ Een gegevensbeschermingseffectbeoordeling kan overigens ook reeds uitgevoerd worden in het stadium waarin regelgeving wordt voorbereid. Zie in dit verband artikel 35.10 AVG en randnummers 90-91 van de Aanbeveling van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer nr. 01/2018.